

PRVA KONFERENCIJA OVLAŠTENIH INŽENJERA ŠUMARSTVA I DRVNE TEHNOLOGIJE

Solaris, Šibenik, 13 – 16. listopada 2016. godine

Prva konferencija ovlaštenih inženjera šumarstva i drvne tehnologije održana je u vremenu od 13. do 16. listopada 2016. godine u hotelu Ivan hotelskoga kompleksa Solaris. Konferenciji je prisustvovalo ukupno 287 sudionika, članova Komore i gostiju.

Prema [programu](#) Prve konferencije, održani su brojni okrugli stolovi te prezentacije.

Prezentaciju o dosadašnjem radu Komore održala je tajnica Komore, [Silvija Zec](#).

Prezentaciju pod nazivom „[Budućnost Komore](#)“ održao je prof. dr. sc. Tomislav Poršinsky, predsjednik Komore.

Pomoćnik ministra, mr. Ivica Francetić otvorio je Prvu konferenciju ovlaštenih inženjera šumarstva i drvne tehnologije te održao prezentaciju „[Stanje u sektoru](#)“. U prezentaciji je naglasio osnovne smjernice rada Uprave šumarstva, lovstva i drvne industrije.

O gospodarenju šumama Austrije u svojoj prezentaciji „[Forestry in the Republic of Austria – Current State, Challenges and Prospectives](#)“, koja je održana na engleskom jeziku, govorio je prof. dr. sc. Karl Stampfer (BOKU, Beč).

O iskustvu koncesija šuma te postupku reformi gospodarenja državnim šumama prezentaciju pod nazivom „[Iskustva](#) sa izvođenjem postupka reforme gospodarenja državnim šumama u Sloveniji“ održao je prof. dr. sc. Janez Krč (Biotehnička fakulteta Univerze v Ljubljani).

A.1) EU projekti u šumarstvu – moderator: Karolina Horvatinčić (IRMO); sudionici: Domagoj Troha (Salix-plan d.o.o.), Marija Bajica (predsjednica PMI) i Ana Gadže (APPRRR).

Ana Gadže (APPRRR) je izvijestila o [natječajima](#) koji su u tijeku kroz provedbu mjere 8, te rezultatima prvog kruga natječaja za [operaciju 4.3.3](#). Najčešći razlog odbijanja zahtjeva u operaciji 4.3.3. je bio nepotpuna dokumentacija, pa se razmišlja o vraćanju tzv. dopune. Nadalje, potrebno je također utjecati na nadležne institucije koje su zadužene za izdavanje dokumenata ključnih za prijavu na sam natječaj da na vrijeme izdaju dokumente korisnicima kako bi se mogli prijaviti na natječaj u roku. U pojedinim zahtjevima također nisu bili zadovoljeni osnovni kriteriji prolaznosti – selekcijski kriterij zbog nedostavljanja dokumentacije ili dostavljanja krive dokumentacije. U većini zahtjeva pojavio se i problem oko samog definiranja ulaganja. Naime, pojedini dokumenti su glasili na rekonstrukciju ceste dok je sami Glavni projekt glasilo na izgradnju što predstavlja veliki problem oko same definicije što je izgradnja/rekonstrukciju u ovoj operaciji (prijedlog – detaljnije definiranje Pravilnika). Što se tiče natječaja kroz mjeru 8 koji su trenutno u tijeku, zainteresiranost nije velika stoga se predlaže prije raspisivanja budućih natječaja provesti istraživanje javnosti kako bi utvrdilo ima li smisla raspisivati natječaja za kojih nema interesa.

Moderatorica Karolina Horvatinčić navela je iskustva u provedbi projekta „Promocija poduzetništva i obrta u šumarskom i drvnom sektoru“, koju su partneri IRMO i HKIŠDT provodili u 14 gradova

Na temelju iskustava prvih natječaja vezanih uz Program ruralnoga razvoja RH 2014-2020, sugerira se izraditi analizu interesa i primjedbi korisnika. Zaključeno je o potrebi uvažavanja primjedbi korisnika na prve natječeaje.

Marija Bajica – ističe potrebu za kontinuiranom edukacijom u segmentu projekt managementa. Kao predsjednica PMI Hrvatska najavljuje održavanje 10. Konferencije, koja će se održati 10. studenoga. Gosti konferencije će biti iz zemalja koje su pokazale da znaju kako koristiti sredstva EU fondova (Poljska). Ističe razlike između korištenja sredstava EU fondova u odnosu

na poticaje unutar države. Šumarstvo je u prednosti: šumskogospodarski planovi, izrada i planiranje su dobro iskustvo u projektiranju, odnosno planiranju.

Dr. sc. Jadranka Roša - Nije prijavljen niti jedan projekt za mjeru „marketing nedravnih šumskih proizvoda“, a pretpostavlja se da je razlog mala visina maksimalno dozvoljene potpore.

Istaknuta je sumnja kako neće biti posla za moguće kupce mehanizacije u šumarstvu. Postavlja se pitanje izrade elaborata za mjeru 8.6.2. – kupnja strojeva u drvo-prerađivačkom sektoru, koje bi mogli raditi ovlaštene inženjeri drvne tehnologije.

Sudionici u raspravi su istaknuli iskustva u sudjelovanju u prvim natjecajima; za sektor šumarstva i većinu šumoposjednika problem predstavlja međufinanciranje. Problem ne samo ovoga sektora su nesređeni imovinsko-pravni odnosi. U šumarstvu je za razliku od poljoprivrede u pravilu manje projekata od alokacije natjecaja. Istaknut je problem zaposlenih osoba šumarske struke u nadležnoj Agenciji.

A.2) Aktualna pitanja u zaštiti šuma – moderator: mr. sp. Mandica Dasović

Mr. sp. Mandica Dasović je uvodno istaknula trenutno najaktualnije teme u području zaštite šuma:

- sušenje šuma uzrokovano potkornjakom,
- problem sušenja jasena,
- ograničenja, zabrane i dopuštena zaštitna sredstva,
- protupožarna zaštita.

Zadnjih dvadesetak godina potkornjak je uzročnik značajnog sušenja četinjača kod nas, naročito na području Like i Gorskog Kotara. To su u prvom redu sekundarni štetnici, iako u povoljnim uvjetima mogu biti i primarni. Uvjeti koji prethode masovnoj pojavi potkornjaka najčešće su klimatski (problem klimatskih ekstrema kojima je šuma izložena), ali također i opće zdravstveno stanje. Prirodna katastrofa – ledolom, koja je zadesila šume Gorskog Kotara uvelike je pridonijela gradaciji potkornjaka u tim šumama.

O sušenju smrekovih stabala u Gorskom Kotaru govorio je mr. sc. Željko Kauzlarić – sušenje se 90% pojavljuje u monokulturama smreke. U 22 godine ovo je druga progradacija potkornjaka; krajem veljače 2014., nakon ledoloma, uslijedila je loša sanacija koja za posljedicu ima progradaciju potkornjaka. UŠP Delnice – doznačeno 59.000 m³, doznaka još traje; najbitnije je prepoznati zaražena stabla ona u u koja se „ubušio“ potkornjak, a siguran znak je sitna piljevina koja se može vidjeti na kori uz vidljive male rupice, ili u podnožju stabla. Nikola Magdić (NP Plitvička jezera) – predlaže suradnju, odnosno usklađenost 2 zakona (ZOŠ-a i Zakona o zaštiti prirode). U NP zarazom potkornjaka zahvaćeno 116 ha, i procijenjeno je da je zarazom zahvaćeno cca 39.000 m³ stabala smreke. Postavljeno je 106 feromonskih klopki, dok se ostale mjere uklanjanja zaraženih i osušenih stabala ne poduzimaju sukladno Zakonu o zaštiti prirode i UNESCO-ovoj zaštiti svjetske baštine.

Mr. Mandica Dasović – HŠ d.o.o. ne mogu djelovati u šumama u kojima prema zakonu ne gospodare – privatne šume i šume u nacionalnim parkovima, a koje su značajna žarište zaraze. Predlaže i postavlja pitanje izmjena zakona za ovakve izvanredne situacije. Naglašava potrebu koranja stabala, vođenja brige o šumskoj higijeni.

Mr. sc. Damir Delač – sva događanja oko ledoloma, sve ovo loše što se događa potaknulo nas je na razmišljanje. U NP Risnjak se događa ekološka katastrofa, potrebne su izmjene zakona o zaštiti prirode kako bi se reagiralo u ovakvim situacijama. I bukva je posebno ugrožena.

Akademik Igor Anić – ističe članak 113. Zakona o zaštiti prirode, kojim se dopušta aktivnost u NP; ne narušava se izvornost prirode. Potrebno je njegovati šume, ukloniti drvo koje je zaraženo, djelovati na preveniranju opasnosti.

Mr. sc. Zdenko Bogović – kao predstavnik šumoposjednika, ističe poduzete aktivnosti od strane nadležnoga ministarstva; udruga je aktivna u rješavanju problema. Vlasnici šuma i ne znaju da imaju vlasništvo. Država može reagirati; navodi primjer svinjske kuge i interventnih mjera – ulazi se u posjed, sanira se opasnost, a onima kojima je to izvor prihoda, nadoknađuje se šteta. Ministarstvo poljoprivrede može narediti mjere.

Struka još nije zauzela stav oko obnove smrekovih sastojina pogođenih potkornjakom.

Mr. sp. Mandica Dasović – sušenje jasena je veliki ekološki i ekonomski problem. Gljiva *Chalara fraxinea* – Simptomi se uglavnom očituju kao nekroze na izbojcima, odumiranje grana u vršnom dijelu krošnje i sušenju lišća, a bolest često završava sušenjem domaćina. Posljedice širenja gljive *Chalara fraxinea* mogle bi biti vrlo ozbiljne te bi jasen mogao doživjeti sudbinu brijesta kojeg je poharala holandska bolest brijesta.

Problem obnove – zadnji dobar urod, koji je trebao i mogao rezultirati dobrom obnovom bio je 2001. godine. Nakon toga su bili samo pojedinačni i sporadični urodi. Niz sušnih godina 2011, 2012 i 2013. te ekstremne poplave 2014. utjecale su na slabljenje i sušenje stabala jasena. Šumarski fakultet provodi istraživanja o uzrocima sušenja jasena u nizinskim ekosustavima, a također radi i na istraživanju otpornih klonova na gljivu *Chalara fraxinea* i već su dobiveni prvi rezultati. Radit će se testiranja na klonovima i vršiti pokusi unošenjem klonova u razna nizinska staništa. Do sad se dobilo već oko 100-tinjak klonova otpornih na Chalaru.

Kod običnog jasena (*Fraxinus excelsior*) prisutna je *Chalara fraxinea*, uzrokuje sušenje stabala i cijelih sastojina. Ona je dominantan ili jedini uzročnik sušenja običnog jasena. Za sad nema poznatih mjera koje bi mogle pomoći u zaštiti jasenovih sastojina.

Kad je u pitanju crni jasen (*Fraxinus ornus*) do sad nije zabilježeno neko značajnije sušenje, a on i nije domaćin gljivi *Chalara fraxinea*.

Željka Kušan – smatra da ovo ima veze s razinom podzemne vode i ekstremno suhim ljetima. Gradacije jasenove pipe, aviotretiranje ne djeluje na imaga. Ugroženost jasena na 4.500 ha nije zanemariva površina.

Darko Posarić – primijećeno sušenje hrasta 2012. godine, no smatrao da je riječ o izrazito sušnom ljetu. Hrastova mrežasta stjenica – prvi nalaz 2013. godine u Spačvi, potvrdio je prof. dr. sc. Boris Hrašovec. Nigdje u Europi nema takvoga primjera, takve brzine širenja. Nisu dobre prognoze, list gubi boju kao se vegetacija razvija. Hrast ranije odbacuje žir (i do mjesec dana ranije), žir je zelen sa smeđim mrljama; stablo nema lisne mase za dozrijevanje žira, pa on prisilno sazrijeva – značajno utječe na urod. Osim na lužnjak, ide i na kitnjak, medunac, grab, brijest, kupinu. Glodavaca nema par godina, značajno su ograničena sredstva zaštite. Predlaže institut višega dobra, kako bi se spriječilo širenje poput požara. Sve institucije trebaju dati hitno rješenje. Jasen je u pokrajini u Njemačkoj otišao u dvije godine. Ovo se teško može usporediti s brijestom, jer brijest je otporan do 15-te godine, možda će i razviti otpornost, ima ga u koljicima. Jasen stradava u svim stadijima.

Dragutin Vagner – ističe problem plavljenja, Hrvatske vode zatvaranjem brana za Lonjsko polje plave više puta tijekom godine, što slabi jasen.

Vlatko Petrović – navodi 3 multidisciplinarna projekta koja se financiraju iz sredstava za znanstveno-istraživački rad: problem sanacije posljedica ledoloma/potkornjak; sušenje jasena i sušenje hrasta lužnjaka u Spačvi. Očekujemo rezultate znanstvene i stručne, koji će dati smjernice praksi za postupanje.

U raspravi o ograničenjima, zabranama i korištenju zaštitnih sredstava u šumarstvu, istaknuto je da je upotreba beznačajna u odnosu na poljoprivredu (sredstva se primjenjuju na nasadima koji su uglavnom namijenjeni za hranu), ali su ograničenja sve veća. Problem zaštitnih

sredstava koja se ne smiju upotrebljavati u šumarstvu proizlazi i iz razloga što se radi o maloj količini proizvodnje i zbog toga proizvođači ne registriraju proizvod za upotrebu i u šumarstvu. Darko Pleskalt – FSC certifikat ograničava 147 aktivnih tvari i kemijskih supstanci za upotrebu, ne mogu se koristiti bez posebnih dopuštenja. Problem predstavlja posebna registracija svakoga sredstva za svaku konkretnu upotrebu. Smatra da bi trenutno trebalo posjeći 50% drvene mase/zalihe jasena u Pokupskom bazenu, bez garancije da će se spasiti preostalih 50%. Postavlja pitanje supstitucije hrastom ili nečim drugim? HŠ d.o.o. pozivaju na jedinstvo struke, poslali su dopis svim relevantnim institucijama, kako bi se pronašlo rješenje. Smatra da nije tako velika opasnost od hrastove mrežaste stjenice, iako je riječ o rođaku platanine mrežaste stjenice – vrlo je uporna, ali stabla vegetiraju, plodonose i žive. Rješenje je integralna zaštita šuma. Treba raditi na zamjenskim sredstvima – to su ekološka/ biološka sredstva.

Mr. sc. Boris Liović – problem je djelotvornih supstanci. Ističe primjenu Neem ulja – ulje tropske biljke, ekološki prihvatljivo, virucidan, baktericidan, insekticidan i fungicidan. Ne vidi se djelovanje istoga trena, ali produljenim djelovanjem, kukci ugibaju. Neugodan je kod aplikacije, riječ je o uljnoj emulziji, koriste se iste metode kao kod primjene cidokora.

A.3) Inspekcijski nadzor u šumarstvu - pomoćnik ministra mr. Ivica Francetić sa suradnicima

Tajnica Komore je predstavila sudionike okrugloga stola: Marko Tomljanović (načelnik Sektora inspekcije u šumarstvu i lovstvu, MP), Darko Tonković (voditelj šumarske inspekcije PJ), Igor Hasl (voditelj Odjela za uređivanje šuma) te Joso Nekić (viši lovni inspektor).

Nadalje, u uvodu istaknula [izmjene Zakona o šumama NN 94/14](#) te izmjene pripadajućih podzakonskih akata. Najčešći problemi i primjedbe iz prakse odnose se na primjenu članka 64.st.2 Pravilnika o uređivanju šuma; izdavanje popratnice za već otpremljenu robu (Pravilnik o doznaci stabala); odredbe Šumsko-odštetnoga cjenika: naknada za bespravno korištenje šumskog zemljišta (građevinsko zemljište),... Teme navedene u uvodu bile su samo povod za raspravu svih nazočnih.

U raspravi koja je vođena oko primjene članka 64.st.2. Pravilnika o uređivanju šuma, Darko Tonković je istaknuo da inspekcija postupa sukladno odredbama toga članka; Darko Posarić – predlaže fleksibilnosti u primjeni.

Dubravko Hodak – smatra da bi ovlašteni inženjer trebao moći potpisati zapisnik konstatirajući stanje i riješiti ovakve probleme, s obzirom na to da precizna izmjera ne postoji. Postavlja pitanje izvođenja radova u privatnim šumama, čestice koje se katastarski ne vode kao šuma, a to u naravi jesu; doznaka u privatnim šumama se ne nadzire. Ako je omjer vlasništva nekih 80 : 20% u korist državnih šuma, onda na 10 inspekcijskih nadzora, 2 trebaju biti u privatnim šumama.

Istaknuti su problemi zapuštenih poljoprivrednih površina, koje su u naravi šuma. Darko Pleskalt postavlja pitanje privođenja prvobitnoj (katastarskoj) namjeni – što je s popratnicom za drveni materijal?

Mr. sc. Zdenko Bogović – ističe odredbe Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima te vezano uz to i obveze vlasnika. Silvija Zec – odredba članka 48. Ustava RH navodi: „Vlasništvo obvezuje“.

Mr. sc. Damir Delač – nekada je inspektor mogao zapisnikom utvrditi stvarno stanje u sastojini te se problem dalje na temelju toga rješavao.

Krešimir Štimac – smatra da je problem u troškovima, zbog čega je uzorak izmjere sve manji i to je uzrok problema.

Petar Krančević – svaki zakon je pokušaj da se nešto uredi, tako i naš šumarski. Svi trebamo pognuti glavu pred šumom.

Ksenija Franulović – postavlja pitanje mirovanja statusa zaposlenika Savjetodavne službe i obavljanja stručnih poslova (poslova definiranih člankom 2. Zakona o HKIŠDT).

Ines Paunović – navodi primjere izrade računske revizije ŠGP-a već treći puta, postavlja pitanje točnosti podataka, a obvezuju odredbe članka 64. Pravilnika o uređivanju šuma.

Mr. sc. Zdenko Bogović – Komora je osnovana radi tržišta, radi ovlaštenih inženjera. Smatra da država ne treba imati komisije za pregled osnova – imamo izvođača i nadzor. Odgovornost je na ovlaštenom inženjeru koji je izradio ŠGP.

Mr. Ivica Francetić – ističe problem imovinsko-pravnih odnosa. Navodi primjer vlasništva čestica, za koje i nakon 10 godina nisu uvažene primjedbe dane kod izrade prethodne revizije osnove. Kod izrade nove osnove trebaju sudjelovati svi segmenti (ekologija, lovstvo,...).

Marinko Stojić – predlaže mogućnost obavještanja nadležnoga inspektora za sve uočene nepravilnosti i netočnosti prije nego se bilo što učini – inspektor bi tada trebao moći napisati zapisnik i on se treba uvažiti u ŠGP-u.

Dr. sc. Vlado Topić – Šumsko-odštetni cjenik je u koliziji s Pravilnikom o uređivanju šuma, problemi u primjeni su posebno u šumama na kršu.

Krešimir Štimac – smatra da onaj tko je donio određene propise treba razmisliti o njihovoj izmjeni ukoliko postoje nelogičnosti.

A.4) Institucije i organizacije u sektoru – moderator: Oliver Vlainić; sudionici: prof. dr. sc. Vladimir Jambreković, dr. sc. Dijana Vuletić, akademik Igor Anić, mr. sc. Damir Delač i Tomislav Užarević

Uvodno izlaganje o institucijama u sektoru održao je Oliver Vlainić, predsjednik Hrvatskoga šumarskoga društva.

Prof. dr. sc. Vladimir Jambreković – u predstavljanju Šumarskoga fakulteta, navodi kako je studij urbanoga šumarstva imao za cilj zadržati prisutnost šumarske struke u zaštićenim područjima prirode, a kolege su ostali tamo gdje jesu, neprepoznati. Ističe da trebati vremena da se vidi kvaliteta magistarskoga studija.

Na postavljena pitanja, dekan Šumarskog fakulteta daje sljedeće odgovore:

Što mislite o usklađenosti visokoga šumarskog obrazovanja s potrebama tržišta rada?

Šumarski fakultet je stekao dopusnice za sve razine studijskih programa u visokom obrazovanju u području šumarstva te urbanog šumarstva, zaštite prirode i okoliša. Studiji su ustrojeni po Bolonjskom modelu uz podršku integriranog sustava kvalitete baziranog na ESG standardima i smjernicama i ISO 9001. Cilj je bio što bolje pozicioniranje na Europskom prostoru visokog obrazovanja. Taj cilj je postignut, jer su naši studijski programi dobili izrazito velike ocjene u vanjskim evaluacijama, naši magistri struke traženi su na europskom tržištu, a ponuđena nam je i FEANI akreditacija. No, na žalost hrvatsko zakonodavstvo nije stvorilo platformu za razvoj Bolonjskog procesa, što pokazuje i Zakon o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru koji je donesen tek 2013. godine, osam godina nakon upisa prvih polaznika na studije. To je jedan od osnovnih uzroka neprepoznatljivosti prvostupnika na tržištu rada. Studij urbanog šumarstva, zaštite prirode i okoliša je studij budućnosti, neophodan za gospodarenje u zaštićenim područjima prirode, kojih je nakon Nature 2000, sve više. U tom području dominiraju neke druge struke (agronomske, prirodoslovne), koje zasigurno nemaju kvalifikacije kao naši magistri. No, najveći problem je višegodišnje nezapošljavanje magistara struke u Hrvatskim šumama d.o.o., usprkos nasušnim potrebama. Kako su prvi magistri struke završili studij prije svega pet godina, a nisu još dobili adekvatnu priliku, treba vremena da potvrde svoje kvalitete u šumarskom gospodarstvu. Dakle, kvalitativna usklađenost visokog obrazovanja s potrebama tržišta rada jest adekvatna, no kvantitativna nije adekvatna zbog loše gospodarske politike.

Da li je postojeći sustav šumarskoga visokog obrazovanja primjereniji revirničkom ili referentskom sustavu u praksi?

Šumarski fakultet permanentno prati europske i svjetske trendove u razvoju šumarskog gospodarstva, uvijek spremno reagira i prilagođava svoje studijske programe potrebama tržišta. Naši studijski programi nisu bili adekvatni za praćenje potreba revirničkog sustava, pa su stoga 2005. godine revidirani i osjetno poboljšani, dvosmjerno razvijeni u područje klasičnog šumarstva i urbanog šumarstva, uz mogućnost izbora spektra izbornih predmeta, koji utvrđuju ishode učenja u pojedinim ciljanim segmentima. Time magistar šumarske struke stječe širu naobrazbu, jer pored klasičnih temeljnih predmeta, postiže usavršavanje u izbornim cjelinama, što prethodni studijski program nije omogućavao. Studijski programi preddiplomskog studija zadržali su visoke kriterije u postizanju ishoda učenja u temeljnim šumarskim disciplinama, što pokazuje i osjetno teže napredovanje na preddiplomskim studijima u odnosu na diplomatske studije. No, postavlja se pitanje i u ovom slučaju je li pripremljena platforma za potpunu implementaciju revirničkog sustava i jesu li gospodarstvu jasne potrebite kvalifikacije revirnika.

Dr. sc. Dijana Vuletić – ističe potrebu povezanosti znanosti i struke, smatra da je povezanost prije bila bolja. Hrvatski šumarski institut je više biološki naslonjen – vodi programe motrenja, očuvanja bioraznolikosti,... Ističe probleme u raspodjeli sredstava OKFS-a te smatra da bi nadležno ministarstvo i državno poduzeće trebali više naručivati istraživanja i projekte i izravno ih financirati, bez javne nabave. Smatra da je Institut u nekim stvarima uglavnom u trendu s Europom, a u nekim segmentima nije, i to uglavnom zbog financiranja. Posljedica – relativno malo zaposlenih; ipak u nekim segmentima je Institut čak i u vrhu.

U ime Akademije šumarskih znanosti, akademik Igor Anić ističe da o kvaliteti hrvatske šumarske znanosti govori činjenica kako je reakreditacijski postupak smjestio Šumarski fakultet na drugo mjesto među fakultetima Sveučilišta u Zagrebu. Hrvatski šumarski institut je u sličnom postupku zauzeo četvrto mjesto među javnim znanstvenim institutima. S druge strane, sektor se postupno svodi na isporuku trupaca, dok šumski ekosustavi istodobno trpe i u sve su lošijem stanju. Definira tri skupine problema – pravna regulativa, marginalizacija šumarske struke (omalovažavanje šumarskih inženjera) i ekološke (stručne) probleme. Ističe problem naziva nadležnoga ministarstva. Smatra da broj šumara nije adekvatan opsegu poslova. Smatra da Akademiju šumarskih znanosti treba uključiti u povjerenstva za izradu akata jer može puno pomoći. Potrebno je izvršiti „reset tvrtke Hrvatske šume“ – da se struka vrati šumi i u šumu.

Mr. sc. Damir Delač, tajnik Hrvatskoga šumarskoga društva – naglašava da je suradnja institucija u sektoru dobra. Ističe problem najma Šumarskoga doma, pri čemu treba zadržati dostojanstvo. Prvi puta u povijesti, Šumarski list nije dostupan djelatnicima HŠ – prekinuta je pretplata, pretplatu svojim članovima osigurava Komora. Kao udruga građana, HŠD nema veliku ulogu. No, više puta je već reagirano: poslan je dopis tajniku Sabora sa sugestijom za povratak imena nadležnoga ministarstva. Najavljuje održavanje svečane akademije 09. prosinca, kada će se obilježiti važne godišnjice institucije: 170 godina HŠD-a i 140 godina neprekidnoga izlaženja Šumarskoga lista.

Tomislav Užarević, predsjednik Sindikata inženjera i tehničara šumarstva – ističe nezadovoljstvo odnosom poslodavca prema zaposlenicima. U protekle 4 godine broj zaposlenika državnoga poduzeća smanjen je za 1.200, od čega su trećina stručnih. Otvoren je prostor za mobbing – navedeni su popisi, ali ne i opisi radnih mjesta. SITŠ je aktivno nudio Upravi HŠ ideje, rješenja, argumente,... ali bez uspjeha. Sindikati su jedini socijalno osjetljivi.

Ines Paunović – u raspravi ističe nepotrebno administriranje, međusobnu kolaudaciju dva ovlaštena inženjera; gdje je motivacija ovlaštenih inženjera? Ističe da je novom prijedlogu sistematizacije radnih mjesta u HŠ d.o.o. za revirničke poslove nije istaknuta obveza ovlaštenja.

Mr. sc. Josip Dundović – podsjeća da je još 2005. godine napravljena analiza o mogućnostima proširivanja djelatnosti i zapošljavanja šumarskih inženjera i tehničara u Hrvatskim šumama, da dobit nije jedini kriterij za ocjenjivanje uspješnosti posloводства Hrvatskih šuma i da ima vlastite dopune na promišljanja Hrvatskoga šumarskog društva o prijedlozima za poboljšanje hrvatskoga šumarstva što će sve u obliku prezentacija dostaviti e-poštom.

B.1) Stanje i razvojne smjernice drvnoga sektora – moderator: prof. dr. sc. Vladimir Jambrekić; sudjeluje: dr. sc. Renata Ojurović

Prof. dr. sc. Vladimir Jambrekić: ističe konsenzus struke i strukovnih udruga oko načelnoga koncepta strategije drvne industrije. Naglašava da je uvijek sporno pitanje raspodjele sirovine; često se koristi model i projekt koji je izradio ŠF, kako bi se istaknulo da Fakultet daje podršku. Za prijedlog teksta strategije je dostavio nešto više primjedbi (sitnijih) te 3-4 veće primjedbe; jedna se od njih odnosi na strukovno obrazovanje, a svoje vrlo konstruktivne primjedbe je dala i Marina Tatalović, savjetnica u Vladi RH. Teško je uspoređivati drvnu industriju i šumarstvo u organiziranosti.

Marina Tatalović: smatra da treba postići konsenzus struke te lobirati oko strategije, jer nije dobro ako struka nije jedinstvena, kao što je bilo u slučaju zakona o preradi i uporabi drva.

Dr. sc. Renata Ojurović: prijedlog je Zakona pao na saborskom odboru; sada se pokazala potreba za zakonom.

Mirjana Jurki: Poštujem izlaganje prof.dr.sc.Vladimira Jambrekića, ali ništa nismo čuli, između ostalog, o stanju drvne industrije prije Domovinskog rata i u godinama poslije. Zašto ne spominjete da je drvna industrija RH od 1996. god. sudjelovala u: projektu opremanja namještajem i bijelom tehnikom svih ratom oštećenih kuća u svim ratom zahvaćenim županijama RH; i u projektu opremanja namještajem i opremom svih obnovljenih škola u svim ratom zahvaćenim županijama RH? Vama i svim prisutnim kolegama za informaciju iznijet ću podatak da je drvna industrija od lipnja 1996 - 31. prosinca 2003. opremila namještajem 51.280 kuća - obitelji, a 1996/1997. godine 22 osnovne i srednje škole. Za iste projekte program, konzalting i nadzor izradila je i vodila vaša kolegica Mirjana Jurki, dipl.ing.drvene industrije (Mija ing.d.o.o. Zagreb).

Prof. dr. sc. Vladimir Jambrekić: Današnjoj industriji nedostaju inženjeri, diplomirani inženjeri drvne tehnologije su relativno malo prisutni u drvnoj industriji. Nije dobro da postajemo izvoznik sirovine; visoki stupanj finalizacije nećemo postići bez struke, bez inženjera u industriji. Postoji Strategija pametne specijalizacije, a čini se da se ne primjenjuje.

Marina Tatalović: ističe trogodišnje školovanje u strukovnim školama. Ukratko izlaže odredbe HKO-a, koji je osmišljen kako bi se izvršilo usklađivanje s Europskim kvalifikacijskim okvirom i kako bi se izbjeglo nostrificiranje diploma na europskom prostoru. Osnovana su sektorska vijeća, osniva se i ustrojstvo registar kvalifikacija. Ukratko je pojasnila standarde kvalifikacija i standarde zanimanja; naglašava razlike s neredovitim, neformalnim obrazovanjem te ističe važnost cjeloživotnoga učenja, a u tom smislu i postignuće Komore u razdoblju od početka provođenja stručnoga usavršavanja za članove. Kao član Odbora za SU, naglašava potrebu definiranja ishoda učenja za pojedino predavanje te bolju zastupljenost predavanja iz područja

drvene tehnologije. Zahvaljujući HKO-u povukli smo značajna sredstva iz Europskoga socijalnoga fonda, uz čiju pomoć su raspisivani brojni natječaji i uspješno se angažirali brojni ljudi. Smatra kako nam nedostaju poduzetničke kompetencije te ističe projekt Komore i IRMO-a o stjecanju poduzetničkih kompetencija.

Doc. dr. sc. Josip Ištvančić: postavlja pitanje upisne kvote, zašto netko upisuje fakultet, ako zna da za njegovim profilom nema potrebe na tržištu rada? Možda bi bilo bolje upisivati manji broj studenata, s kojima će se kvalitetnije raditi, pa će to rezultirati većim potrebama na tržištu rada.

Prof. dr. sc. Vladimir Jambrečković: 2011. godine smo imali promociju magistara struke, trebalo je izdati dopunsku ispravu, koja uključuju definirane ishode učenja; smatra da se tada jako malo znalo o tomu, a pogotovo kada je riječ o ulasku u bolonjski proces, svi smo bili nepripremljeni (što se tiče znanja, opreme, laboratorija,...). Reakreditacija je pokazala kako smo ipak shvatili i naučili, nastavni proces je podignut na n-tu potenciju. Kao članica europskoga prostora u visokom obrazovanju moramo provoditi ovaj proces. Smatra da treba nastojati na tomu da naš fakultet u ovom segmentu bude predvodnik na ovim prostorima.

Prof. dr. sc. Ivica Tikvić: potreban je kontinuirani rad na stručnom usavršavanju. Obrazovanje treba staviti u funkciju tržišta rada. Bez povezanosti znanstvenoga sektora s praksom, ne može se studenta dobro pripremiti za tržište rada. Ta komunikacija kod nas nedostaje, ona je u jednom neformalnom obliku. Dobar primjer je prvostupnik; kod prvostupnika urbanoga šumarstva smo potpuno zakazali, jer možda ćemo lutati još 5 godina bez rješavanja ovoga problema. Postoje neki segmenti u obavljanju poslova koje mogu obavljati prvostupnici.

Marina Tatalović: standard zanimanja treba definirati kompetencije, znanja i vještine; na temelju toga se radi standard kvalifikacije, iz čega se radi program obrazovanja. Svakako je dobrodošla vizija budućnosti, koja se očekuje od fakulteta, odnosno obrazovne institucije. Nedostaje nam komunikacija između pojedinih institucija na službenoj razini.

Prof. dr. sc. Ivica Tikvić: dosadašnji model specijalističkih studija nije bio prepoznat, smatra da su dobar put pokazale privatne institucije u tom sektoru.

Mirjana Jurki: Diplomiranim inženjerima šumarstva i drvne industrije osnov i poveznica je Šumarski fakultet. On nas spaja, treba nas jednako predstavljati, prezentirati i zastupati te stranice Fakulteta trebaju biti prepoznatljivije po obim djelatnostima, zvanjima i budućim zanimanjima, a svoj zajednički cilj mogu i trebali bi jedino ostvariti preko Komore.

Dr. sc. Renata Ojurović: Pojavljuju se razni proizvođači, posebno u segmentu peleta, sada to postaje i stihijski. Treba proizvodnju peleta usmjeriti, isplanirati i voditi računa da ne bude stihijska proizvodnja. Obrazlaže potrebu mapiranja sektora drvne industrije.

Davor Zec: Strategija mora dati odgovor treba li razdijeliti šumarstvo od drvne tehnologije. Mapiranjem trebamo vidjeti koliko drvoprerađivača treba Republika Hrvatska. Treba omogućiti da Komora izdaje licence za djelatnost i obavljanje djelatnosti iz područja drvne industrije i riješili bi problem zapošljavanja i prisutnosti struke.

Doc. dr. sc. Goran Mihulja: Smatra da ne treba odvajati šumarstvo od drvne tehnologije; mala smo država, da bismo to činili. Sistem poticanja finalne proizvodnje možda nije najbolji ali ne treba ga u potpunosti promijeniti. Potpuni prelazak na novčano poticanje finalne proizvodnje nasuprot poticanja sirovinom (trupcima) koji zagovaraju šumoposjednici ograničen je zbog više razloga a između ostalog i regulativom EU. Tržišno utvrđivanje cijena sirovine kroz sustav

ponude i potražnje (licitacije) može imati za posljedicu propadanje DI proizvođača zbog velike konkurencije financijski snažnih inozemnih tvrtki. Tko će kupovati trupce kada domaći proizvođači propadnu? I kolika će biti tržišna cijena kada se njihovim propadanjem izgube brojna radna mjesta a tržišni uvjeti promijene i kupci budu isključivo inozemni?

Predlažem da se postojeći sustav poticanja DI doradi tako da tvrtke koje svojom proizvodnjom ostvaruju više stupnjeve dodane vrijednosti proizvoda budu poticani pravednim dodjeljivanjem kvota za trupce po povlaštenoj cijeni, a da pri tome oni koji nemaju vlastite pilane budu uvjetovani podugovaranjem pilana u RH za obradu tako pribavljene sirovine. Kvote određivati upotrebom tablica iskorištenja koje je izradio Šumarski fakultet na temelju volumena drva i/ili novčane vrijednosti prodanih finalnih proizvoda i poluproizvoda iz prethodne fiskalne godine svakog proizvođača koji to zatraži, a prekinuti sklapanje višegodišnjih ugovora.

B.2) Obrazovanje u sektoru – moderatori: prof. dr. sc. Vladimir Jambreković i Marina Tatalović

Obrazovanje, stjecanje stručnih kvalifikacija i neprestano usavršavanje zaposlenika na svim razinama, garancija su za uspješan rad svake tvrtke i institucije, zaključak je okruglog stola [Obrazovanje u sektoru](#).

Sudionici okruglog stola složili su se da su strukovno obrazovanje i cjeloživotno učenje preduvjet za postizanje stručnosti i kompetentnosti kadrova te da uspješan rad tvrtke ovisi prije svega o tome. Pritom je apostrofirana poduzetnička kompetencija kao ona koja bi se trebala sustavnije razvijati i biti uključena u obrazovne programe počevši od osnovne škole pa do visokog obrazovanja.

Naglašena je potreba bolje suradnje obrazovnih institucija na svim razinama i predstavnika tržišta rada, kako na državnoj tako i na lokalnoj razini, što se namjerava ostvarivati provedbom Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira, odnosno djelovanjem Sektorskog vijeća šumarstva i drvne tehnologije. Potrebno je ojačati ulogu Sektorskog vijeća podržavanjem i od strane struke, te nadalje uspostaviti mrežu škola i radionica za stručno osposobljavanje i usavršavanje.

Također je, s obzirom na slabu zainteresiranost i opadanje broja učenika i studenata u sektoru, nužno roditeljima i učenicima promovirati struku i stručne kvalifikacije te mogućnosti za zapošljavanje i osiguravanje egzistencije, te napredovanje. Cjeloživotno učenje potrebno i korisno.

Fakultet nema povratnu informaciju o stanju zaposlenosti njihovih bivših studenata.

B.3) Natura 2000 – moderatori: prof. dr. sc. Ivan Martinić i mr.sc. Dubravko Janeš

[Uvodno izlaganje](#) o obvezama šumarskog sektora koje su pred njega postavljene donošenjem uredbe o ekološkoj mreži održali su prof. dr. sc. Ivan Martinić i mr. sc. Dubravko Janeš.

Prof. dr. sc. Ivan Martinić u svom izlaganju upoznao je nazočne da su ekološkom mrežom Natura 2000 obuhvaćene dvije EU direktive: Direktiva o staništima i Direktiva o pticama. Područja ekološke mreže vezano za Direktivu o pticama (POP područja) definirana su Uredbom o ekološkoj mreži (NN 124/2013; 105/2015), a ciljevi očuvanja i osnovne mjere Pravilnikom o ciljevima očuvanja i osnovnim mjerama za očuvanje ptica u području ekološke mreže (NN 15/2014). Područja i mjere vezano za Direktivu o staništima (POVS područja) biti će u potpunosti definirane tek nakon završetka biogeografskih seminara koji su još u tijeku, a nakon čega će biti potrebno izraditi planove upravljanja Natura 2000 područjima.

Dodatno su nazočni upoznati sa iskustvima i praksom šumarskih sektora Slovenije i Bavorske vezano za provedbu Natura 2000 obveza u gospodarenju šumama. U smislu Natura 2000

zadaće „Praćenje očuvanosti i izvještavanje“ prezentiranisu njihovi primjeri pokazatelja za ocjenu stanja očuvanosti ciljnih vrsta i staništa u šumskim Natura 2000 područjima.

Mr. sc. Dubravko Janeš istaknuo je da se šumarska struka mora pridržavati odredbi Uredbe i Pravilnika vezanih za Direktivu o pticama. Isto tako potrebno se pridržavati odredbi Uredbe i Pravilnika o popisu stanišnih tipova, karti staništa te ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima (NN 88/2014) vezanih za Direktivu o staništima, a obveze su propisane i u Uvjetima zaštite prirode koji su sastavni dio svakog šumskogospodarskog plana.

U raspravi u kojoj su sudjelovali prof. dr. sc. Ivica Tikvić, Dalibor Hatić, Dragomir Pfeiffer, između ostalog, istaknuta je potreba većeg uključivanja šumarske struke u pripremi modela za praćenje i izvještavanje o stanju očuvanosti šumskih stanišnih tipova u području ekološke mreže Natura 2000. Isto tako predloženo je veće angažiranje šumarske struke prilikom izrade planova upravljanja za područja ekološke mreže Natura 2000.

Mr. sc. Dubravko Janeš obavijestio je nazočne da postoje kontakti s Ministarstvom zaštite okoliša i prirode da šumskogospodarski planovi, uz određene dopune, budu i planovi upravljanja za Natura 2000 područja. U tom slučaju za šumskogospodarske planove ne bi trebalo provoditi postupak ocjene prihvatljivost plana/programa na ekološku mrežu.

Naglasci:

- Treba uložiti pojačane napore (dodatne konzultacije sa sektorima zaštite prirode i okoliša) da šumskogospodarski planovi dobiju status planova upravljanja za NATURA 2000 područja kojima se štite šumski stanišni tipovi – time bi se postiglo da ŠGP ne budu predmet ocjene prihvatljivost plana/programa na EM; u dogovore uključiti i predstavnike ministarstva nadležnog za šumarstvo,
- Zajedničkim radom stručnjaka ŠF, HŠI i HŠ pripremiti prijedlog modela za praćenje i izvještavanje o stanju očuvanosti šumskih stanišnih tipova u EM Natura 2000, na temelju kojih će se argumentirano moći potvrditi povoljno stanje očuvanosti; osloniti se na primjere iz susjednih zemalja (Slovenija, Austrija, Njemačka),
- Na znanstveno-stručnim osnovama treba pripremati operativne naputke za provedbu mjera iz popisa vezanih za ciljne/kvalifikacijske Natura 2000 vrste,
- Za provedive modela upravljanje šumskim Natura 2000 područjima treba pojačati razmjenu rješenja, iskustava i dobrih praksi s drugim državama,
- Na fakultetskoj razini pripremiti specijalističko usavršavanje (ovlaštenih) inženjera šumarstva za poslove vezane uz Natura 2000 obveze u području šumarstva – moguće dobivanje posebnog specijalističkog Natura 2000 certifikata; u pripremu i izvođenje studija uključiti stručnjake ŠF, HŠI, AŠZ i vanjske suradnike.

B.4) Urbano šumarstvo – moderator: dr. sc. Milan Pernek; sudjeluju: Josip Perić, dr. sc. Nikola Lacković

Uvodno izlaganja:

- [Zelenilo grada Zagreba](#), katastar drveća, Josip Perić, Zrinjevac, Zagreb
- Predstavljanje pojmovnika iz arborikulture, dr. sc. Nikola Lacković, Hrvatski šumarski institut

Christian Gallo: Urbano šumarstvo spominje se još u Nacionalnoj šumarskoj strategiji iz 2003. (jedna od strateških aktivnosti je „Procjena i vrednovanje potencijala za razvoj urbanog šumarstva“), zatim u Pravilniku o vrsti šumarskih radova... (Vrsta rada – urbano šumarstvo, čl. 3); na Šumarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu postoji smjer studija urbano šumarstvo. Nabrojanim su postavljeni određeni preduvjeti da urbano šumarstvo doista zaživi i u praksi. No, čini se da na Fakultetu produciramo kadar kojeg tržište rada ne prepoznaje (ne treba?), nije mi poznato koliko je HKIŠDT izdala licenci tvrtkama za predmetne radove (pretpostavljam ne mnogo) i prilično sam siguran da šumarska inspekcija nije napisala niti jednu prijavu protiv tvrtki koje nisu ovlaštene za takve poslove (čl. 50 i čl. 81 ZOŠ-a), a obavljaju ih. Takove poslove vrlo često vode inženjeri agronomije (komunalna poduzeća...). Isto tako, HŠ ne prepoznaju takve poslove, kao ni potrebni kadar (sistematizacija radnih mjesta, tehnologije rada nisu prilagođene realnim radovima u urbanom šumarstvu...). Dakle, postoji veliki raskorak između teorije (legislative) i prakse, a iz moje perspektive postoji velika potreba za promjene u praksi. Osim toga, urbano šumarstvo je u uskoj vezi sa turizmom, koji uplaćuje značajne iznose na račun korištenja općekorisnih funkcija šuma, stoga je i obveza struke da dodatno ulaže u urbane šume.

Dr. sc. Vladimir Kušan: Vidi problem prilikom javljanja na natječaje s područja urbanog šumarstva, gdje najčešće nisu postavljeni kriteriji koji bi garantirali da su izvođači stručni.

Dr. sc. Nikola Lacković: Smatra da bi šumarska struka trebala imati vodeću ulogu u arboristici, gdje se gleda ponekad jedno stablo, ali su šumari realno tu najstručniji. U to područje velik je pritisak drugih struka koji međutim nemaju sva potrebna znanja. U skoroj budućnosti treba očekivati još veće pritiske, jer podsjeća da u Njemačkoj primjerice ima preko 10.000 tvrtki registrirano za rad području urbanog šumarstva i arboristike.

Josip Perić: Podržava to stajalište i potvrđuje da kroz svoj dugogodišnji rad na tom području šumari su uvijek najpozvaniji da daju mišljenja i prijedloge oko njege i sanacije stabala. Međutim ističe da inženjeri urbanog šumarstva nemaju sva potrebna znanja te zbog toga nisu prepoznati na tržištu.

Dr. sc. Milan Pernek: Kao predsjednik Hrvatske udruge za arborikulturu, gdje se o tim problemima redovito susreće, predlaže da Hrvatska uz podršku Komore napravi svoj kurikulum i akreditacijski sustav stručne osobe koja može raditi sa stablima primjerice procjenjivati zdravstveno stanje, predložiti vrste i vrijeme orezivanja i sl. Dosadašnji sustavi su preuzeti iz Njemačke ili Europske udruge za arborikulturu i iziskuju velika novčana sredstva za tečajevе. To rezultira da se ljudi ne educiraju jer komunalne tvrtke nemaju interes trošiti velika sredstva na taj dio djelatnosti. Hrvatskim sustavom i modelom tečajevi ne bi smjeli biti skupi, a razina znanja bi se uvelike podigla.

Milan Žgela: Smatra da bi se takav zaključak morao donijeti i da bi ga tijela HKIŠDT trebale podržati.

Prof. dr. sc. Ivan Martinić: Odgovara na pitanje obrazovanja inženjera urbanog šumarstva i smatra da bi se studij trebao organizirati drugačije, da za sada ne postoji dovoljan broj udžbenika niti jasno definirani cilj koji dio tržišta rada bi trebali zauzeti educirani kadrovi.